

Ξερό

Ξερό, το, ουσ. [ουδ. του επιθ. ξερός]. **1.** το κεφάλι, συνοδευόμενο πάντα από τις αντων. μου, σου, του, της, μας, σας, τους. Πρβλ.: ποιος του φταίει του Μιχάλη, το ξερό του το κεφάλι (Λαϊκό τραγούδι). **2.** (περιφρονητικά ή υβριστικά) το χέρι, το πόδι, και συνήθως στον πλ. **τα ξερά**, τα χέρια, τα πόδια: «κάτω τα ξερά σου! || κοντά τα ξερά σου! || τράβα τα ξερά σου!». Συνών. το κουλό, το ξεράδι·

- δεν κατεβάζει το ξερό του, δεν είναι εύστροφος, επινοητικός: «στο παραμικρό πρόβλημα κολλάει, γιατί δεν κατεβάζει το ξερό του». Συνών. δεν κατεβάζει η γκλάβα του / δεν κατεβάζει η κεφαλα του / δεν κατεβάζει η κόκα του / δεν κατεβάζει η κούτρα του / δεν κατεβάζει ο νους του / δεν κατεβάζει το κεφάλι του / δεν κατεβάζει το μυαλό του / δεν κατεβάζει το νιονιό του·

- δεν κόβει το ξερό του ή δεν του κόβει το ξερό, δεν αντιλαμβάνεται κάτι εύκολα, είναι αργόστροφος: «πρέπει να του δείξεις πολλές φορές πώς να το κάνει, γιατί δεν κόβει το ξερό του». Συνών. δεν κόβει η γκλάβα του ή δεν του κόβει η γκλάβα / δεν κόβει η κεφαλα του ή δεν του κόβει η κεφαλα / δεν κόβει η κόκα του ή δεν του κόβει η κόκα / δεν κόβει η κούτρα του ή δεν του κόβει η κούτρα / δεν κόβει ο νους του ή δεν του κόβει ο νους / δεν κόβει το κεφάλι του ή δεν του κόβει το κεφάλι / δεν κόβει το μυαλό του ή δεν του κόβει το μυαλό / δεν κόβει το νιονιό του ή δεν του κόβει το νιονιό·

- δεν τα παίρνει το ξερό του (ενν. τα γράμματα), είναι ανεπίδεκτος μαθήσεως: «όσα φροντιστήρια κι αν του 'καναν, όσους καθηγητές κι αν φώναξαν να τον προγυμνάσουν, ε, δεν τα παίρνει το ξερό του, πάει και τέλειωσε». Συνών. δεν τα παίρνει η γκλάβα του / δεν τα παίρνει η κεφαλα του / δεν τα παίρνει η κόκα του / δεν τα παίρνει η κούτρα του / δεν τα παίρνει ο νους του / δεν τα παίρνει το κεφάλι του / δεν τα παίρνει το μυαλό του / δεν τα παίρνει το νιονιό του·

- κάνει ό,τι κατεβάσει το ξερό του, ενεργεί χωρίς να σκέφτεται, ενεργεί επιπόλαια, απερίσκεπτα: «τίποτα δεν του πάει καλά, γιατί κάνει ό,τι κατεβάσει το ξερό του». Συνών. κάνει ό,τι κατεβάσει η γκλάβα του / κάνει ό,τι κατεβάσει η κεφαλα του / κάνει ό,τι κατεβάσει η κούτρα του / κάνει ό,τι κατεβάσει το κεφάλι του / κάνει του κεφαλιού του·

- κατεβάζει το ξερό του, είναι εύστροφος, επινοητικός: «ό,τι δυσκολία και να του τύχει τη ξεπερνάει αμέσως, γιατί κατεβάζει το ξερό του». Συνών. κατεβάζει η γκλάβα του / κατεβάζει η κεφαλα του / κατεβάζει η κόκα του / κατεβάζει η κούτρα του / κατεβάζει ο νους του / κατεβάζει το κεφάλι του / κατεβάζει το μυαλό του / κατεβάζει το νιονιό του·

- κόβει το ξερό του, **α.** μπορεί και βρίσκει λύσεις στα προβλήματά του, είναι επινοητικός: «αυτόν δεν τον φοβάμαι να κολλήσει πουθενά, γιατί κόβει το ξερό του». **β.** αντιλαμβάνεται αμέσως μια κατάσταση ή ποιο είναι το συμφέρον του: «καταλαβαίνει τι του συμφέρει κι αρπάζει αμέσως την ευκαιρία, γιατί κόβει το ξερό του». Συνών. κόβει η γκλάβα του / κόβει η κεφαλα του / κόβει η κόκα του / κόβει η κούτρα του / κόβει ο νους του / κόβει το κεφάλι του / κόβει το μυαλό του / κόβει το νιονιό του·

- τα παίρνει το ξερό του (ενν. τα γράμματα), έχει ευκολία στη μάθηση: «αφού τα παίρνει το ξερό του, είμαι αποφασισμένος να στείλω το γιο μου στα καλύτερα σχολεία». Συνών. τα παίρνει η γκλάβα του / τα παίρνει η κεφαλα του / τα παίρνει η κόκα του / τα παίρνει η κούτρα του / τα παίρνει ο νους του / τα παίρνει το κεφάλι του / τα παίρνει το μυαλό του / τα παίρνει το νιονιό του·